

Møtereferat

Dato: 30.08.2017

Tid: 09:00-16:00

Sted: Oslo

Deltagere fra følgende selskaper:

ABB	Hedmark Trafikk	Nettbuss	Tide
AGA	Hybricon Bus System	Nobina Norge	Troms Fylkestrafikk
Akershus Kollektivterminaler	IVECO Norge	Norgesbuss	Unibuss
Avinor	Keolis Norge	Norsk Scania	VDL Bus & Coach
Bertel O. Steen	Linkker	Ruter	Volvo
Boreal Norge	MAN Truck & Bus Norge	Siemens	Van Hool
FourC	Metrotek	Solaris Norge	Skagerak Energi

Referat dialogkonferanse nr. 3 Busstjenester Romerike 2019

Referatet må leses sammen med innledere sine [Power-point-presentasjoner](#).

Referatet er ikke ment å være en fullstendig beskrivelse av alle forhold som kommer frem på dialogkonferansen, og det vil ikke være fullt ut dekkende for alt som har blitt sagt.

Velkommen og innledning – v/innkjøpssjef Hellik Hoff

Gjennomgang av [dagens program/tema](#).

Gjennomgang av Ruters dialog med bussleverandørmarkedet.

Utlysning av konkurransen vil være rundt 1. november.

Det vil være mulig å komme med en skriftlig tilbakemelding på spørsmål som blir stilt på denne konferansen. Tilbakemelding må skje på e-post bussanbud@ruter.no innen 11. september og være på maks seks A4-sider. Fra 11. september vil det ikke lenger være kontakt mellom Ruter og potensielle tilbydere.

Utkast til [Prosedyrebeskrivelse](#) og [Kontrakt](#) v/Stian Oddbjørnsen, advokat Ruter og Godtgjørelse med [skjema for godtgjørelse](#) v/Lise Marie Johansen, controller Ruter

Prosedyrebeskrivelse

- Nytt anskaffelsesregelverk
- Ruter gjør oppmerksom på at hele konkurransegrunnlaget legges ut samtidig som prekvalifikasjonsdokumentet.
  - Spørsmål: Gjelder pilotanbudet vedrørende incitament for nullutslippsløsninger for alle ruteområdene?
  - Svar: Nei, hvis dette skal innføres vil det kun gjelde for ett ruteområde.

- Spørsmål: Vedrørende vektning på de ulike delementene i tildelingskriteriene. Vil Ruter opplyse om hvor mye delementene vil vektes? Dette for å skape forutsigbarhet.
- Svar: Ruter vil sannsynligvis opplyse om dette, selv om man ikke er forpliktet til dette.

- Spørsmål: Vil det bli eget anbud på infrastruktur til elbuss?
- Svar: Nei, Ruter vil ikke gjennomføre eget anbud på infrastruktur.

- Kontrakten
  - Spørsmål: Punkt 19.5.3 - Teksten «Dersom Operatør ikke har varslet om innstilling på forhånd, vil Oppdragsgiver...» er noe tung formulert.
  - Svar: Ruter vil se på dette.

  - Spørsmål: Tidsplanen i prosedyrebeskrivelsen stemmer ikke. Skyver man på starten vil også slutten skyves på.
  - Svar: Ruter vil se nærmere på tidsplanen.

Utkast til Oppdragsbeskrivelse v/Iver Wien, strategisk trafikkplanlegger Ruter

- Oppdragsbeskrivelsen er omstrukturert i forhold til tidligere.
- Den største endringen i Oppdragsbeskrivelsen er det som vedrører IT-arkitektur.

Utkast til IT-vedlegg v/Terje Storhaug, IT-direktør Ruter

Presentasjonen er [publisert](#).

- Spørsmål: Vil informasjon til DPI-boksen bli lastet ned hver dag?
- Svar: DPI-boksen er online og lastes ned kontinuerlig via VCG.

- Spørsmål: Ser Ruter på oppetid på IT-systemene per vogn eller hele bussparken?
- Svar: Ruter vil se på oppetid per vogn.

- Spørsmål: Vedrørende APC og nøyaktighet. Vil det være overføringen av rådata man måler?
- Svar: Ja, det vil være rådata per dør og per vogn Ruter måler. I tillegg vil Ruter måle nøyaktigheten på dette. Dette vil da bli matchet mot vognløp, tidspunkt, osv.

Utkast til Materiellbeskrivelse v/Jo Inge Kaastad, driftssjef Ruter

- Materiellbeskrivelsen omtaler ikke IT. Dette vil omtales i Oppdragsbeskrivelsen og i IT-vedlegget.
- Nytt kapittel i Materiellbeskrivelsen er «Spesielle forhold knyttet til elbuss».
  - Spørsmål: Vil det være krav om lengde på bussene?
  - Svar: Ruter setter ingen krav til lengde på bussene – dette henger sammen med at Ruter også ønsker mulighet for å tilby elbuss. Ruter vurderer å ha en tabell med antall akslinger.

  - Spørsmål: Noen elementer i Materiellbeskrivelsen strider mot EU-direktiv. Hvis vi skal avvike fra EU-direktivet kan dette skape problemer for typegodkjenning. Dette gjelder mål og plassering av dekorelementer som er beskrevet i EU-direktivet.

- Svar: Dette har ikke vært Ruters intensjon. Ruter ønsker innspill på hva vi må endre i forhold til dette.
- Spørsmål: Har den norske standarden blitt brukt? Dette kan gi en lavere pris.
- Svar: Ruter har sett på den nordiske og den norske standarden, og synes det er et bra innspill.
- Spørsmål: Setekapasitet – i forhold til antall dører og krav til setebelger. Ingen bussprodusenter kan levere det antall seter som er satt inn. Hva er tanken bak antall sitteplasser?
- Svar: Dette er et utkast – det er mulig dette vil være en veiledende tabell og ønsker gjerne tilbakemelding på dette.
- Spørsmål: Viser til punkt 3.1 – Setebelte. Det anbefales at Ruter går bort fra kravet om trepunkts setebelte. Topunkts setebelte er best i forhold til sikkerheten til barn.
- Svar: Ruter kommer ikke til å gå bort fra dette kravet, og vil legge ut relevant dokumentasjon som vil underbygge kravet.
- Spørsmål: Vedrørende setebelger og krav i forhold til skolebarn. Vil dette være opp til operatøren?
- Svar: Ruter har stilt krav om setebelger i alle busser. Dimensjoneringsplikten sier at alle skoleelever har krav på sitteplass. Ruter vil komme med mer utfyllende tekst for det som gjelder med skolebarn.

Spesielle forhold knyttet til elbuss – Kapittel 10 Materiellbeskrivelsen v/Jon Stenslet

- Ruter ønsker generelt innspill på hele dette kapittelet og gjerne i god tid før 11. september.
  - Spørsmål: Pkt. 10.1 og støy - Er det selve ladeprosessen eller tilkoplingsplikten det siktes til i forhold til støy.
  - Svar: Ruter sikter her til all relevant støy; støy fra tomgangskjøring, tilkobling og makslast.
  - Spørsmål: Vedrørende punkt 10.1 og krav til rekkevidde. Hva menes med én lading? Dette kan gjelde både for et fulladet batteri eller bare ladet av en pantograf.
  - Svar: Det vil normalt lades opp til 80 % av teknisk kapasitet på batteriet. Ruter forventer da at hele linjen skal kunne kjøres tur/retur. Dette for å unngå driftsstans hvis den ene pantografen ikke virker.
    - Innspill fra salen: dette bør tenkes mer igjennom og tydeliggjøres.
  - Spørsmål: Hva er operatøren ansvarlig for og hva er oppdragsgiver ansvarlig for vedrørende el-infrastruktur. Kan Ruter være mer tydelige på dette?
  - Svar: Ruter har forsøkt å tydeliggjøre dette under Anleggsbeskrivelsen.
  - Spørsmål: Kan dokumentene legges ut på engelsk? Dette gjelder spesielt det som gjelder IT og elbusser.
  - Svar: Ruter tar med seg innspillet i det videre arbeidet.

Utkast til [Designbilag](#) v/Kim Grane Fydenlund, designer Ruter

- Spørsmål: I forhold til RAL-farge benevnelser innvendig – er dette absolutt krav?
- Svar: Nei, tilsvarende farge er også tillatt.

- Spørsmål: Vedrørende skjermene inne i bussen. Er disse beskrevet i IT-vedlegget?
- Svar: Ruter vil kontrollere dette før konkurransegrunnlaget publiseres.

- Spørsmål: Utvendige informasjonsflater skal styres via HDMI. Er dette et absolutt krav?
- Svar: Ja.

Elbuss-notat Forespørsel om anbefaling om miljøløsninger Romerike v/Jon Stenslet, prosjektleder elbusser Ruter

Ingen spørsmål til presentasjonen.

Utkast til Rutebeskrivelse v/Morten Stubberød, fagsjef ruteplan Ruter

- Bilagene vil bli lagt ut ved anbudsutlysning rundt 1. november.
  - Ruter informerer om at det kommer en endring i forhold til elektronisk utlevering av rutedata i kontraktperioden.

  - Spørsmål: Ruter ønsker anbefalinger vedrørende hvilke nullutslippsløsninger som kan være aktuelle. For å gi slike anbefalinger, er det behov for informasjon om linjene.
  - Svar:
    - For de busslinjene i ruteområde 1 (Nittedal og Lørenskog), hvor Ruter har bedt om tilbakemelding på mulig krav til nullutslipp EL / Hydrogen, blir det publisert oppdatert informasjon innen fredag 8.sept. Lengde på busslinjene står allerede beskrevet i Ruters forespørsel om innspill for miljøalternativer.
    - For andre busslinjer i ruteområde 1, samt de øvrige ruteområdene, vil Ruter sammen med utlysning av konkurransegrunnlaget publisere relevant informasjon om de linjene det kan være aktuelt å kjøre på elbuss.

  - Spørsmål: Er bilag 5 det formatet som er jobbet med tidligere i Ruter?
  - Svar: Ja, det er riktig. Ruter vil publisere dette [dokumentet](#) på nytt.

Utkast til Anleggsbeskrivelse v/Kristin Mathisen, fagansvarlig bussanlegg Ruter

Gjennomgang av utkast til [leieavtale](#).

Gjennomgang av utkast til [fremleieavtale](#).

Gjennomgang av utkast til [ansvarsmatrise](#).

Gjennomgang av utkast til anleggsbeskrivelse for Ruteområdet [Lillestrøm, Sørumsand og Fet](#).

Gjennomgang av utkast til anleggsbeskrivelse for Ruteområdet [Aurskog-Høland](#).

Gjennomgang av utkast til anleggsbeskrivelse for Ruteområdet [Nittedal og Lørenskog](#).

Gjennomgang av utkast til anleggsbeskrivelse for Ruteområdet [Eidsvoll og Årnes](#).

Gjennomgang av utkast til anleggsbeskrivelse for Ruteområdet [Gjerdrum og Nannestad](#).

Gjennomgang av utkast til anleggsbeskrivelse for Ruteområdet [Enebakk](#).

- Innspill fra salen: Ruter bør anwise hvilket bussanlegg i Lørenskog som er mest aktuelt fra oppstart. Hva er sannsynligheten for hvert anlegg.
- Spørsmål: Hvilket anlegg skal man kalkulere som utgangspunkt?
- Svar: Det vil være en opsjon på kjøring fra Brubakkveien. Dette gjelder både for Kjøl og Lørenskog. Ruter tror det er sannsynlig med oppstart på Kjøl. Ruter vil forsøke å ha adressen til Lørenskog-anlegget klart til oppstart.

Gjennomgang av Anleggsbeskrivelse punkt 1.2 ladeinfrastruktur ved Jon Stenslet, Ruter

- Spørsmål: Vedrørende ansvarsforhold mellom grunnarbeid og tilgang til strøm. Det er noe uklart hvem som bestemmer plasseringen av ladestasjon. Det er hensiktsmessig at operatøren tar dette ansvaret, mens oppdragsgiver setter noen krav.
- Svar: Ruter tar innspillet med seg i det videre arbeidet.
- Innspill fra salen: Ved den modellen som er skissert vil den som bygger først vite kostnadsnivå på strøm – dette vet ikke den neste operatøren.
- Innspill fra salen: Så lenge man har valgt en pantograf som går ned; Hvis man legger seg på en begrenset oppetid ved dette anbudet, vil det ved neste anbud være en utfordring med oppetid for den som overtar pantografen.
- Svar: Ruter ønsker tilbakemelding på løsning for begge disse innspillene.
- I forhold til design på ladeinfrastruktur er Ruter åpen for innspill.

Gjennomgang av [elbuss-vurdering](#) av linjer på Romerike

- Spørsmål: Burde stoppesteder vært tegnet inn på diagrammet?
- Svar: Ruter vil se på muligheten for å få til dette.
- Spørsmål: Definisjon av total lengde; er det fram og tilbake?
- Svar: Ruter vil spesifisere det nærmere.

[Oslo bussterminal](#) og [Bussanlegget på Lillestrøm \(Leiraveien12\)](#) – Ragnar Gullhaugen eiendomssjef Akershus Kollektiv Terminaler

Gjennomgang av planer for oppgradering av Oslo bussterminal.

- Spørsmål: Vil det bli gjort noe med resten av Oslo Galleri samtidig som endringene på Oslo Bussterminal
- Svar: Dette er foreløpig uavklart. Det er andre eiere, men AKT har en god dialog med disse.

Utkast til Incitamentsbeskrivelse v/Øystein Fjæra, seniorrådgiver Ruter

Gjennomgang av utkast til [incitamentsbeskrivelse](#) for kvalitet

- Spørsmål: Innvendig temperatur – Viktig å få tilbakemelding i MIS om det er for kaldt eller for varmt.
- Svar: Ruter tar dette med seg i det videre arbeidet.
- Spørsmål: Vil det i incentivordningen være slik at man enten får bonus eller ikke får bonus, eller vil det være en trappetrinnsvariant?
- Svar: Bortsett fra incentivet «Årlig satsingsområde» vil det ikke være en trappetrinnsmodell. Etterskrift: Ruter vil vurdere en trappetrinnsmodell i incentivordningen.

Gjennomgang av utkast til [incitamentsbeskrivelse](#) for pilot

Presentasjonen er [publisert](#).

- Bonusrammen tilsvarer omtrent 15 % av kontraktens verdi.
- Ruter informerer: Det vil bli lagt ut energiberegningsgrunnlag for linjene på Leiraveien. Dette for å kunne beregne hvor mye man kan fase inn når.
- Ruter informerer: Ladeinfrastruktur på Oslo bussterminal vil utredes. Endringer i Oppdragsbeskrivelsen.
  - Spørsmål: Dersom man binder bonusmodellen opp mot alt i alt fornøyd, kan det være påvirket av andre ting enn produksjon med elbuss (eksempelvis priser, kø, osv).
  - Svar: Det er viktig at de reisende er fornøyd med tjenesten. Ruter er åpen for andre krav. Det vil ikke være bonus knyttet til kvalitet på dette anbudet. Kvalifikasjonskravet vil settes lavere enn det Ruter ville normalt gjort.
  - Innspill: Hvis produksjonen øker mye og man må øke antall busser og det tar lenger tid å lage elbusser, vil man kunne få malus på grunn av at man ikke kjører med elbuss på grunn av dette?
  - Svar: Ruter ønsker forslag til hvordan dette kan løses. Det kan også være mulig at kapitalgodtgjørelsen er lik uavhengig av busstype.
  - Innspill fra salen – viktig at man har måleparameter som kvalitetsbonus også på pilotanbudet.
  - Ruter ønsker innspill på bonusnivåer, risikoprofil, osv.
  - Etterskrift: Ruter vil samtidig som referatet legges ut legge ut et notat der ulike alternativer for ansvar, risiko osv. blir presentert. Operatørene bes om å gi innspill basert på notatet.

Innspill fra Unibuss

Presentasjonen er [publisert](#).

- Spørsmål: Godtgjørelse for ladeinfrastruktur. Er ikke rutekilometer egnet som godtgjørelseselement?

- Svar: Godtgjørelse for ladeinfrastruktur er et fast element uansett volum. Ladeinfrastruktur er et kapitalelement.

Innspill fra Tide

Presentasjonen er [publisert](#).

Innspill fra Norgesbuss

Presentasjonen er [publisert](#).

- Innspill: Tillegg til presentasjonen: I forhold til språkkrav anbefales ikke B1-skriftlig, mens B1-muntlig er fornuftig.
- Innspill: NeTex-format. Det bør være mulig å levere inn NeTex-format i innlevering av tilbudet, da dette vil bli brukt videre.
- Svar fra Ruter: Ruter vil komme tilbake til dette i konkurransegrunnlaget.
- Innspill fra Ruter – Ruter ønsker å begrense antall busskategorier på anleggene.

Innspill fra Nobina Norge

Presentasjonen er [publisert](#).

Innspill fra Nettbuss

Presentasjonen er [publisert](#).

Innspill fra AGA

Presentasjonen er [publisert](#).

Ruter legger ut eget dokument hvor samtlige spørsmål Ruter har til bussleverandører og bussoperatører er samlet. Tilbakemelding til Ruter sendes på e-post til bussanbud@ruter.no innen 11. september.

Oslo, 05.09-2017

Iver Wien og Erik Løvoll
Referent